

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „ФИНАНСОВО - СЧЕТОВОДЕН“
КАТЕДРА „ПРАВНИ НАУКИ“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

Приета от КС (протокол №/ дата):

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц.д-р Хр.Благойчева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “ТРУДОВО И ОСИГУРИТЕЛНО ПРАВО”;

ЗА СПЕЦ: „Счетоводство и одит“; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 3; СЕМЕСТЪР: 5;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 180 ч.; в т.ч. аудиторна 45 ч.

КРЕДИТИ: 6

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	15	1
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	135	-

Изготвили програмата:

1. ....
(Доц. д-р Андрияна Андреева)

2. ....
(Доц. д-р Галина Йолова)

Ръководител катедра: .....
„Правни науки“ (Доц. д-р Андрияна Андреева)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Трудово и осигурително право“ е предназначена за обучение на студентите от ОКС „Бакалавър“, специалност „Счетоводство и одит“.

В нея са включени базисни за трудовото и осигурително законодателство теми, които разглеждат отделни основни правни институти и съответните правни отношения. Ключовите теми в дисциплината са свързани с трудовото правоотношение, трудовия договор, работното време, почивките и отпуските, трудовата дисциплина; прекратяването на трудовите правоотношения, осигурителните правоотношения и техните субекти, осигурените социални рискове, осигурителните вноски и осигурителния доход, осигурителните обезщетения, пенсионно и здравно осигуряване.

С преподавания материал се цели студентите да получат актуални и стабилни знания в областта на трудовото и осигурително законодателство, реално и изключително необходими в бъдещата им практика.

Лекционният курс е изцяло разработен в съответствие с динамиката на променящото се законодателство и в този смисъл предоставя актуална информация за нормативната уредба, като същевременно предлага и научен анализ на утвърдени за двата отрасли теоретични постановки.

Очакваните резултати от изучаването на дисциплината „Трудово и осигурително право“ от студентите, могат да се обобщят в следните параметри: придобиване на познания за базисните институти на трудовото и осигурителното законодателство и разбиране на тяхната същност; реално приложение на придобитите правни знания посредством практическото им транспортиране в специализираните дисциплини; формиране на умение за боравене със специализирани правни актове /КТ, КСО и др., както и подзаконова нормативна уредба/, надграждане на икономическите познания и обвързването им с правната теория и законодателство, развиване на способност за тълкуване и прилагане в практиката на нормативната уредба.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

№. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
	ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ НА ТРУДОВОТО ПРАВО. МЕТОД НА ПРАВНО РЕГУЛИРАНЕ. ИЗТОЧНИЦИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО. ТРУДОВО ПРАВООТНОШЕНИЕ.	2	1	
1.1	Предмет, метод, източници на трудовото право.			
1.2	Трудово правоотношение			
	ТЕМА 2. ТРУДОВ ДОГОВОР	2	1	
2.1	Обща характеристика. Сключване на договора.			
2.2	Съдържание на трудовия договор.			
2.3	Видове трудови договори.			
	ТЕМА 3. РАБОТНО ВРЕМЕ. ПОЧИВКИ. ОТПУСКИ	2	1	
3.1	Понятие за работно време . Видове работно време.			
3.2	Същност на почивките и видове почивки.			
3.3	Същност на отпуските и видове отпуски.			
	ТЕМА 4. ТРУДОВО ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ	2	1	

4.1	Обща характеристика			
4.2	Допълнителни и други трудови възнаграждения			
ТЕМА 5. ТРУДОВА ДИСЦИПЛИНА И ДИСЦИПЛИНАРНА ОТГОВОРНОСТ		2	1	
5.1	Понятието трудова дисциплина			
5.2	Понятие за дисциплинарна отговорност. Нарушение на трудовата дисциплина. Видове нарушения			
5.3	Дисциплинарни наказания- видове, ред за налагане .			
ТЕМА 6. ИМУЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ НА СТРАНИТЕ ПО ТРУДОВОТО ПРАВООТНОШЕНИЕ		2	1	
6.1	Имуществена отговорност на работодател			
6.2	Имуществена отговорност на работника или служителя			
ТЕМА 7. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ТРУДОВИТЕ ПРАВООТНОШЕНИЯ		2	1	
7.1	Обща характеристика			
7.2	Видове прекратяване			
ТЕМА 8. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПРАВО. ОСИГУРИТЕЛНИ ПРАВООТНОШЕНИЯ		2	1	
8.1	Понятие и видове обществено осигуряване. Осигурителна система. Предмет, метод и източници на осигурителното право.			
8.2	Осигурителни правоотношения – понятие, елементи и видове осигурителни правоотношения			
ТЕМА 9. ОСИГУРЕНИ ЛИЦА. ОСИГУРИТЕЛИ. ОСИГУРИТЕЛНИ ОРГАНИ.		2	1	
9.1	Осигурени лица – понятие и видове.			
9.2	Осигурители – понятие и видове. Осигурителни органи.			
ТЕМА 10. ОСИГУРЕНИ СОЦИАЛНИ РИСКОВЕ		2	2	
10.1	Осигурен социален риск- същност и характеристики. Осигурителен случай			
10.2	Видове осигурителни социални рискове.			
ТЕМА 11. ОСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ. ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД. ОСИГУРИТЕЛЕН СТАЖ		2	1	
11.1	Осигурителните вноски- понятие и белези на осигурителните вноски. Разпределение, срокове и ред за внасяне на осигурителните вноски.			
11.2	Осигурителен доход – понятие, същност, осигурителноправно значение. Минимален и максимален размер на осигурителния доход.			
11.3	Осигурителен стаж - понятие и видове осигурителен стаж. Изчисляване и доказване на осигурителен стаж.			
ТЕМА 12. КРАТКОСРОЧНО ОСИГУРЯВАНЕ		2	1	
12.1	Обща характеристика на краткосрочното осигуряване. Същност и белези на осигурителните обезщетения			
12.2	Видове осигурителни обезщетения			
ТЕМА 13. ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ. ВИДОВЕ		2	1	

ПЕНСИИ. ПЕНСИОННО ПРОИЗВОДСТВО				
13.1	Пенсионно осигуряване – същност, стълбове на пенсионната система.			
13.2	Пенсия – понятие, общи правила за пенсиите. Отделни видове пенсии			
13.3	Пенсионното производство - същност и етапи. Ред за отпускане и изменение на пенсията.			
ТЕМА 14. ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО И ДОПЪЛНИТЕЛНО ДОБРОВОЛНО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ		2	1	
14.1	Допълнително задължително пенсионно осигуряване			
14.2	Допълнително доброволно пенсионно осигуряване			
ТЕМА 15. ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ. ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ. ДОБРОВОЛНО ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ.		2	1	
15.1	Обща характеристика на здравното осигуряване – понятие, видове, източници. Задължително здравно осигуряване - осигурени лица, осигурители, изпълнители на медицинска помощ и съсловни организации.			
15.2	Осигурени социални рискове по задължителното здравноосигуряване. Здравноосигурителни вноски - същност и ред за внасяне.			
15.3	Механизъм за провеждане на задължителното здравно осигуряване.			
15.4	Доброволно здравно осигуряване			
Общо:		30	15	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№ по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Тест	1	30
1.2.	Работа с нормативни актове	2	30
1.3.	Решаване на казуси и практически задачи	2	20
1.4.	Участие в практически мероприятия	2	20
Общо за семестриален контрол:		7	100
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	35
Общо за сесиен контрол:		1	35

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Трудово и осигурително право. В., 2014

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. МРЪЧКОВ, В. Осигурително право, С., Сиби, 2019
2. МРЪЧКОВ, В. Трудово право, София : Сиби, 2018
3. МРЪЧКОВ, В., ВАСИЛЕВ, А., ШОТЛЕКОВ, И., МИНГОВ, Е., Коментар на Кодекса за задължително обществено осигуряване, ИК "Труд и право", С., 2000.
4. СРЕДКОВА, Кр., Осигурително право, Пето преработено и допълнено издание, София : Сиби, 2016
5. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Юридическа отговорност и контрол за спазване на трудовото и осигурително законодателство, В., 2010
6. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Андреева, А., Йолова, Г. Трудовоправни и осигурителноправни аспекти на безработицата в България. Варна: Славена, 2011
7. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Правен режим на почивките и отпуските : Теоретични и практически аспекти. Варна : Наука и икономика, 2018
8. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Административнонаказателна отговорност за нарушения на трудовото и осигурително законодателство – Годишник на ИУ-Варна, том 80/2008
9. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Наказателноправна защита на трудовите и осигурителни правоотношения – Известия на ИУ-Варна, бр.3/2008г.
10. ЙОЛОВА, Г. Осигурителен стаж и сродни институти при признаване на някои видове обезпечения – бр.3/2015 „Известия на ИУ – Варна
10. РАЧЕВ, Р., АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Актуални правни аспекти на трудовите договори и свързаните с тях правни институти, В, Наука и икономика, 2017
11. АНДРЕЕВА, А., ЙОЛОВА, Г. Отпуск при временна неработоспособност – специфики, реализация и осигурително обезпечаване. Диалог : Електронно списание на СА "Д. А. Ценов" - Свищов , 2018,
12. АНДРЕЕВА, А. Субективните права на почивка и отпуск в българското трудово право - еволюция и тенденции. Ролята на правото в съвременната икономика: Сборник с доклади от национална научна кръгла маса, 3 ноември 2017, Варна: Наука и икономика, 2017
13. АНДРЕЕВА, А. Институтът на почивка в българското трудово право - традиция и съвремие. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, 2017, 1
14. АНДРЕЕВА, А. Трудовият договор - традиции и тенденции в променяща се икономическа среда. // Икономиката в променящата се свят: национални, регионални и глобални измерения : Сб. докл. от междунар. науч. конф. : Т. 1. - Варна : Унив. изд. Наука и икономика, 2015
15. Андреева, А. Новите видове трудови договори- актуална форма на заетост. Проблеми на законодателството и правоприлагането, свързани с развитието на бизнеса в Република България, София: УНСС, 1, 2015, 106-112.
16. Андреева, А., Данев, В. Прекратяване на безсрочен трудов договор - проблематика, перспективи и тенденции в условията на съвременна пазарна икономика. Ролята на право-

- то в съвременната икономика: Сборник с доклади от национална научна кръгла маса, 3 ноември 2017, Варна : Наука и икономика, 2017, 326 - 339.
17. Андреева, А. Субективното право на трудово възнаграждение - традиции и актуални законодателни решения. Известия Сп. Икономически университет - Варна, Варна : Наука и икономика, 62, 2018, 1, 23 - 39.
18. Андреева, А., Йолова, Г. Институтът на извънредния труд в българското трудово право – традиции и потребност от промени в съвременна среда. Правото и бизнесът в съвременното общество: Сборник с доклади от 2-ра Национална научна конференция, 8 ноември 2019, Варна: Наука и икономика , 2019, 300 - 313
19. ЙОЛОВА, Г. Отпуски и обезщетенията, свързани с риска майчинство – процедурни и осигурителноправни аспекти. Известия на Съюза на учените - Варна. Сер. Хуманитарни науки, Варна : Съюз на учените - Варна, 2017
20. ЙОЛОВА, Г. Обемът и достъпът до медицинска помощ - тенденции и особености на недискриминационно прилагане. Защита срещу дискриминацията: Правна уредба, проблеми и тенденции : Сборник с доклади от национална научна конференция на ИУ - Варна, 8 юни 2018, Варна : СТЕНУ, 2018
21. ЙОЛОВА, Г. Специфики в заплащането на медицински дейности и услуги по задължителното здравно осигуряване. Правото и бизнесът в съвременното общество : Сборник с доклади от 2-ра Национална научна конференция, 8 ноември 2019, Варна : Наука и икономика, 2019
22. Andreeva, A., Yolova, G. The Challenges of the Fourth Industrial Revolution Faced by the Labour Market: European and National Processes and Trends. Международни клъстерни политики : Българо-китайски форум : Сборник с доклади от международна конференция, Варна : Наука и икономика, 2019, 178 -188.
23. Andreeva, A., Yolova, G. The Right to Work in a Digital Society: Evolution and Trends. Международни клъстерни политики : Българо-китайски форум : Сборник с доклади от международна конференция, Варна : Наука и икономика, 2019, 123 - 134.